

4. Корнус А.О. Антропогенна трансформація ландшафтів Верхнього Посулля. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія*. 2002. Вип. 4. С.37-43.

5. Нешатаев Б. Н., Корнус А. А., Шульга В. П. Региональные природно-территориальные комплексы Сумского Приднепровья. *Наукові записки СумДПУ ім. А.С.Макаренка. Екологія і раціональне природокористування*. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005. С. 10-31.

6. Нешатаев Б.Н. Физико-географическое районирование Сумской области. Сумы, 1987. Деп. в УкрНИИТИ. №777. 52 с.

РІВЕНЬ НАКОПИЧЕННЯ ХВОРОБ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Корнус О.Г., Ткаченко Я.Г., Корнус А.О.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Дослідження останніх років виявляють чітку тенденцію до збільшення захворюваності органів травлення серед населення всього світу. В Україні у структурі первинної захворюваності за класами хвороб та окремими захворюваннями хвороби органів травлення (ХОТ) займають 7-е місце, а за поширеністю серед населення – 3-є місце після хвороб системи кровообігу й органів дихання [1].

Сумська область у загальноукраїнському рейтингу захворюваності населення за рівнем захворюваності на ХОТ займає 19 місце. У структурі хвороб населення Сумської області ХОТ посідають 3 місце за поширеністю та 6 місце за первинною захворюваністю. Протягом 2012-2018 років поширеність ХОТ серед жителів області зросла на 22,4%, натомість первинна захворюваність знизилася на 5,16%. Разом з тим, первинна захворюваність на окремі ХОТ, такі як холецистит та холангіт, жовчокам'яна та інші хвороби очеревини – зросла. Особливо інтенсивно збільшується поширеність на хронічний гепатит, холецистит і холангіт, цироз печінки та хвороби підшлункової залози [3; 4]. Враховуючи це, вивчення тенденцій захворюваності, поширеності та накопичення ХОТ серед населення регіону є досить актуальним та своєчасним.

Мета статті – встановити рівень накопичення ХОТ серед жителів Сумської області та виділити групи адміністративно-територіальних одиниць за цим показником.

Багато нозоформ діагностуються в запущеному стані, відтак важко піддаються лікуванню та досить часто призводять до смертності. Тому важливим моментом при нозогеографічній оцінці території є встановлення рівня накопичення хвороб. Вважається, що показник накопичення хвороб дає

можливість проаналізувати рівень профілактичної роботи, оцінити якість первинної діагностики захворювань та доступність медичних послуг. Одним з таких показників є індекс накопичення хвороб (ІНХ) – відношення загальної захворюваності (P_r) до первинної (I_n): $I_{sd} = \frac{P_r}{I_n}$.

Вищі значення цього індексу у тому чи іншому регіоні або районі свідчать про переважання хронічних форм захворювань над гострими, а також про дещо кращий рівень медичної допомоги населенню і сприятливіший вплив інших соціальних чинників на перебіг захворювань [2].

Станом на 1.01.2019 р. індекс накопичення ХОТ серед населення Сумської області порівняно з 1.01.2018 р. збільшився на 20,2% та становив 7,66. Однією з причин цього може бути зменшення звернень за медичною допомогою внаслідок економічних, медико-демографічних і психологічних причин (брак коштів і часу, нехтування власним здоров'ям).

Аналізуючи структуру первинної захворюваності на ХОТ, бачимо що тут лідируючі позиції як за первинною захворюваністю, так і поширеністю займають гастрити та дуоденіти. Однак, ІНХ цих захворювань не є найвищим і становить 14,73 та знаходиться на 4 місці у структурі накопичення хвороб серед мешканців Сумської області (табл. 1). Це можна пояснити тим, що дана група нозологій дозволяє людині деякий час «витримувати» захворювання не звертаючись по допомогу. Дуже часто пацієнти звертаються до лікарів з запущеною патологією.

Таблиця 1

Рівень накопичення ХОТ серед населення Сумської області

Показник	Загальна захворюваність	Первинна захворюваність	Індекс накопичення хвороб
ХОТ в цілому	17 820,84	1935,09	9,21
Гастрит та дуоденіт	4 819,56	327,17	14,73
Інші хвороби кишечника та очеревини	574,04	163,81	3,50
Виразка шлунку та 12-палої кишки	2 724,59	127,46	21,38
Цироз печінки	151,86	20,97	7,24
Хронічний гепатит	724,37	35,80	20,23
Жовчокам'яна хвороба	943,36	106,22	8,88
Холецистит і холангіт	2555,84	158,78	16,10
Хвороби підшлункової залози	2060,89	159,60	12,91

Найвищий індекс накопичення серед населення Сумської області має виразка шлунку та 12-палої кишки – 21,38. На другому місці за накопиченістю знаходиться хронічний гепатит – 20,23. Це може бути пов'язано з тим, що дана патологія часто діагностується на пізніх стадіях розвитку хвороби через відсутність симптомів на ранніх стадіях. Третє місце за ІНХ посідають

холецистит і холангіт – 16,10. Далі йдуть хвороби підшлункової залози, жовчокам'яна хвороба, цироз печінки та інші хвороби кишечника та очеревини (табл. 1).

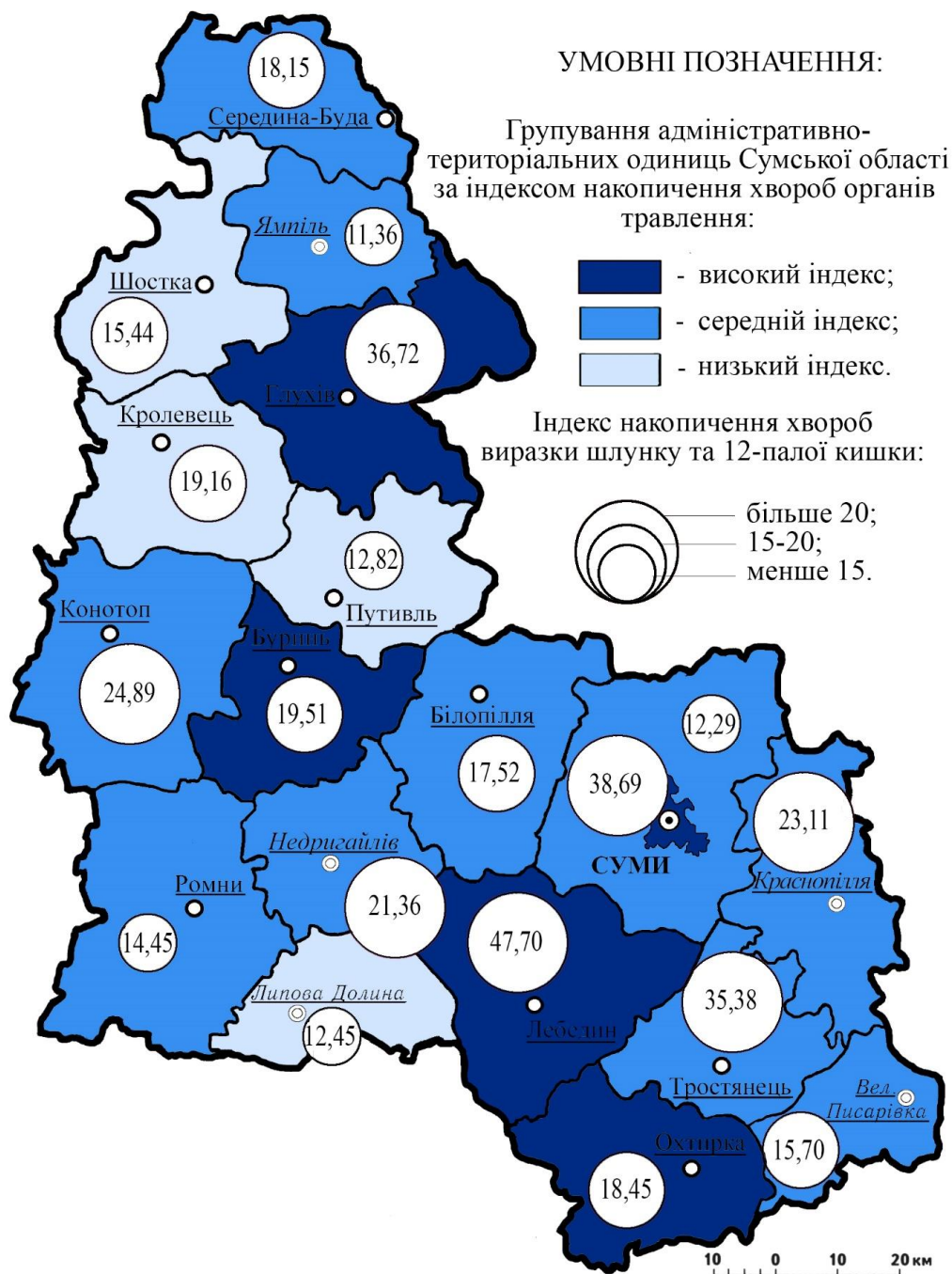

Рис. 1. Рівень накопичення ХОТ серед населення адміністративно-територіальних районів Сумської області (побудовано за даними 1))

Список використаних джерел

1. Довідник показників діяльності установ охорони здоров'я Сумської області за 2018 рік / Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми, 2019. 260 с.
2. Дудіна О.О. Волошина У.В, Габорець Ю.Ю. До стану здоров'я дитячого населення // Здоров'я нації. 2015. № 3(5). С.10-11.